

ЗНАЧЕННЯ ГРОШЕЙ ДЛЯ ЛЮДИНИ В XXI СТОЛІТТІ

Мета дослідження: Визначити роль грошей у сучасному світі.

Актуальність теми дослідження: Гроші є важливим чинником існування у наш час. Підприємцям потрібні гроші для ведення бізнесу, домогосподарствам для придбання товарів і послуг з метою задоволення своїх потреб, державі для фінансування виконання своїх функцій. Вони супроводжували людину з давніх давен. Гроші є не лише цінністю, а й мірою вартості обмінних благ. Інколи вони виступають стимулом і спонукають до самовдосконалення, проте гроші також можуть заохотити до будь яких зусиль проти людини, перетворити на предмет купівлі та продажу те, що у здоровому суспільстві не повинно бути. Гроші є засобом реалізації вольових та розумових зусиль людини. Вони творять або руйнують людину як особистість, впливають на формування її індивідуальної системи цінностей, ієрархію її особистих цілей та пріоритетів. Людина повинна збагнути їх справжнє місце та роль у своєму житті, навчитися керувати ними на основі поєднання сучасної економічної науки і філософії

Завдання дослідження: 1) Визначити філософію грошей 2) Дізнатися як формувалась філософія грошей 3) З'ясувати вплив грошей на духовний світ людини 4) Визначити ставлення сучасного суспільства до грошей

Об'єктом дослідження: Гроші як цінність у соціумі

Предмет дослідження: Особливості філософії грошей у суспільстві

Аналіз останніх дослідників та публіцистів: Особливого значення гроші набули у сучасному суспільстві, у такому суспільстві функції і значення грошей деформовані і гіпертрофовані, а цінність людини визначається як її купівельна здатність, тобто людина може стільки, скільки вона здатна купити. Проблема грошей завжди була в центрі уваги філософів, економістів, політиків, культурологів. Це описано у працях Дж.Везерфорда, Г. Зімеля, Ю. Осипова, дослідження проблеми грошей мають праці В. Базилевича, А. Маршалла, Ф. Гаєка, Дж.Кейнс, дослідження ставлення до грошей у різних історичних періодах Г. Авер'янов, О. Козлова, Р. Саттон, М. Семенов С, Абрамов, Б. Стейсі, дослідження філософської природи і соціальної природи грошей Аристотель, Платон, Фома Аквінський, Г. Гегель, К. Маркс, Г. Зімель, Е. Фромм. Аристотель, як і Платон, підкреслював важливу соціальну функцію грошей – бути засобом обміну, способом порівняння цінностей предметів один з одним. Вони мають універсальну споживчу цінність, тобто здатні задовольнити будь-яку потребу людей, попередньо обмінявшись на відповідні блага. Ми сприймаємо гроші як цінність, бажану саму по собі, незалежно від наших конкретних поточних потреб також гроші є абсолютним товаром, який протистоїть на ринку всім іншим товарам, стає мірилом цінності останніх і безпосереднім втіленням багатства взагалі. Розмірковуючи про походження грошей, відомий середньовічний вчений Фома Аквінський дотримувався думки, що вони виникли внаслідок домовленості між людьми. Визнаючи необхідність грошей як засобу обігу, він розглядав їх і як міру вартості. Фома Аквінський засуджував лихварство. На його думку, стягувати проценти, надаючи гроші в позичку, означало б продавати те, чого насправді не існує. Тут немає рівності, а тому нема і справедливості. Оскільки гроші винайдено для обміну, «перший і головний результат користування грошима полягає в їх уживанні або витраті». Потрібно зазначити, що ставлення особистості до грошей є одним із видів економічного ставлення. «Економічне ставлення» виникло близько 25 років тому [4; с. 9-57]. У ньому розглядається: система поглядів, звичок, емоційного ставлення конкретного індивіда до різних аспектів повсякденної економічної реальності – до грошей, заробітків, витрат, заощаджень, боргів [5, С. 261-262]. Ставлення особистості до грошей є складовою економічної свідомості особистості. Економічна свідомість, на думку А. Журавльова виконує дві найважливіші функції в життєдіяльності особистості: відображає соціально-економічні умови життя, економічне макро- та мікро середовище, а також із психологічних регуляторів економічної поведінки людини в соціальному середовищі [1, 9-22]. Ставлення особистості до грошей виявляється в грошовій поведінці. Саме даний підхід було вважано автором при розробленні спеціального опитувальника для вимірювання ставлення до грошей – Шкали грошової етики (Money Ethic Scale MES). І. Муравйова дає визначення ставленню до грошей як до одного з видів власності, роблячи акцент на діяльнісний аспект даного ставлення, зокрема, на особливості ставлення особистості до грошей при реалізації особистістю економічної ролі в процесі економічної активності. Р. Белк та М. Валендорф вважають, що сакральне значення грошей пов'язане зі статтю. На їх думку, для жінок гроші – це спосіб придбання речей, а для чоловіків – спосіб досягнення влади. Жінки виражають більш сильну фрустрацію із приводу відсутності грошей і більше заздять тим, хто їх має [1,12] В. Єнін також виявив наявні гендерні відмінності у ставленнях молоді до економічних явищ [1, 16]. Для юнаків характерна тенденція надавати грошам підвищену цінність. Досягнення фінансового успіху, багатства зливається з образом справжнього чоловіка. Вони більш компетентні в поводженні з грошима і більш схильні до ризику за їх придбання. Юнаки більш довірливі і самовпевнені у фінансових відносинах. Вони рідше, ніж дівчата, відчувають почуття безпорадності, заздрості й сорому з приводу нестачі грошей. Для дівчат характерний акцент на особисті зусилля і здібності для досягнення матеріального добробуту. Окрім того, М. Семьонов [1, 24] довів, що у зрілих особистісно людей ставлення до грошей простіше ніж у молоді. У таких людей формується більш раціональне та усвідомлене ставлення до грошей, вони сприймають гроші як засіб, гроші для них не є фетишем, такі люди переважно мають раціональну споживчу поведінку. Особистісно зрілі люди швидше навчаються новими правилами поведінки в економічній ситуації, більш впевнені в собі у фінансових питаннях.

Висновок: Отже, можна зробити висновок, що значення грошей – це компонент цілісної системи ставлень особистості, що відображає її індивідуальний, суб'єктивно-оціночний, вибірковий підхід до грошей як об'єкту дійсності, який являє собою інтеріоризований досвід взаємодії з грошима та взаємодії з іншими людьми з приводу грошей у специфічній соціокультурній ситуації, та виявляється в ряді функціональних структур (потребах, інтересах, ціннісних орієнтаціях, соціальних уявленнях, соціальних установках, мотивах тощо).

Список використаних джерел

- 1) Дейнека О. С. Экономическая психология : учеб. пособ. / О. С. Дейнека. – СПб., 2000. – 160 с.
- 2) Журавлев А. Л. Отношение личности к деньгам как фактор ее ориентации на культурные ценности: программа исследования / А. Л. Журавлев // Современная психология: Состояние и перспективы исследования. – М. : Ин-т психологии РАН, 2002. – С. 42–63.
- 3) Карамушка Л. М., Ходакевич О. Г. // Психологічні особливості ставлення студентської молоді до грошей: монографія / Л. М. Карамушка, О. Г. Ходакевич. – Київ : КНЕУ, 2017. – 200 с.
- 4) Фенько А. Б. Гендерные различия в отношении россиян к деньгам / А. Б. Фенько // Проблемы экономической психологии. Том 1 / [отв. ред. А. Л. Журавлев, А. Б. Купрейченко]. – М. : Ин-т психологии РАН, 2004. – 620 с.
- 5) Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації: монографія/ кол.авторів; за ред. д-ра філос. наук, проф. З.Е. Скринник – К. УБС НБУ, 2010. – 463с.